

Helga Deen is geboren op 6 april 1925 in Stettin, Duitsland. De stad heet tegenwoordig Szczecin en ligt in Polen. Ze is de dochter van Willy Deen en Käthe Wolff. Haar vader kwam uit Tilburg en haar moeder was Duitse. Helga heeft een drie jaar jonger broertje, Klaus Gottfried Albert (1928). Omdat hun vader Nederlands is, hebben ze een dubbele nationaliteit.

Het gezin vluchtte in 1933, nadat Adolf Hitler de macht had overgenomen, naar Nederland en ging wonen in Tilburg. Haar familie nam in Samen met haar broertje ging ze naar de Openbare lagere school aan

de Korte Schijfstraat. Joan Meijer Udewald (1925-1945), Renate Pels, Helga Deen (1925-1943), Anita Roos en Lore Samson gingen hierna naar de Rijks HBS Willem II. Ze waren ook padvindster bij Afdeling Tilburg van het Nederlandsche Meisjesgilde (NPG). Deze afdeling werd in 1931 opgericht. Haar familie nam in 1940 de joodse Gerda Nothmann als pleegdochter in huis. Ook zij werd padvindster en ging naar de Rijks HBS.

Op 1 juni 1943 moest Helga met haar familie naar Kamp Vught. Daar spoorde Helga's moeder Helga en pleegdochter Gerda aan zich op te geven voor werk bij Philips. Philips had een werkplaats in het concentratiekamp ingericht waar 'kriegswichtige' producten werden gemaakt, zoals radiobuizen. Alleen de zestienjarige Gerda werd in de Philips-werkplaats aangenomen; Helga en de rest van het gezin Deen moesten een maand na aankomst op transport naar Kamp Westerbork in Drenthe. Ze zijn op 13 juli 1943 met het achttiende transport naar vernietigingskamp Sobibor gebracht en daar werd Helga bij aankomst op 16 juli 1943 samen met haar vader, moeder en broer vermoord. De treintransporten naar Sobibór vertrokken tussen 3 maart en 20 juli 1943 wekelijks op dinsdag vanuit Kamp Westerbork. Vrijwel alle gedeporteerden werden op de dag van aankomst direct doorgeleid naar de daar aanwezige gaskamers en vermoord. Met deze 19 treintransporten werden in totaal 34.313 Joden in de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd van Nederland naar Sobibor gedeporteerd.

Helga hield een dagboek bij, een schoolschrift waarin ze met potlood schreef. Dit was gericht aan Kees van den Berg en werd na haar deportatie het kamp uit gesmokkeld. Kees hield het zijn leven lang geheim. Van zijn kant stuurde hij tot na de oorlog vele brieven, die steeds werden teruggestuurd. Het dagboek werd door de

zoon van Kees van den Berg op 19 oktober 2004 aan het Regionaal Archief Tilburg aangeboden. Op 12 maart 2007 is het dagboek in druk verschenen (uitgeverij Balans). Het eerste exemplaar is op die dag in het Regionaal Archief Tilburg door Gerrit Kobes uitgereikt aan Conrad van den Berg, zoon van Kees.

Haar pleegzus Gerda overleefde door haar werk voor Philips in Kamp Vught de oorlog en verhuisde na de oorlog naar de Verenigde Staten.

In de Helga Deentuin, op de hoek van de Willem II straat en de Telegraafstraat, staat het bronzen beeld 'Verbondenheid' van kunstenares Margot Homan. Het kunstwerk symboliseert overleven, jeugd en hoop en is geïnspireerd op het dagboek van Helga Deen. Het beeld is mede een eerbetoon aan de omgekomen Joodse stadsgenoten.

Meer informatie

[Helga Deen \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Helga Deen \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Klaus Gottfried Albert Deen \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Klaus Gottfried Albert Deen \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Nothmann, Gerda Lina \(1927-1999\) \(knav.nl\)](http://knav.nl)

[stickerboek 4 en 5 mei 2019.indd \(wijherdenkenenvieren.nl\)](http://wijherdenkenenvieren.nl)

[Helga Deen Tuin en Tilburgse Synagoge - VVV NL](http://vfv.nl)

[Deen Helga - Wiki Midden-Brabant](http://wiki.midden-brabant.nl)

[De verbeelding van de Tweede Wereldoorlog • Tilburgers.nl - Nieuws uit Tilburg](http://tilburgers.nl)

[Padvindsters om nooit te vergeten.... \(regionaalarchieftilburg.nl\)](http://regionaalarchieftilburg.nl)

[Ad van den Oord, Ronald Peeters en Ton Wagemakers; 'Helga Deen 1925-1943. Een levensverhaal van achttien jaar, drie maanden en zeven dagen'](http://cubra.nl)

[Tilburgs Bijnamenboek Karel de Beer \(cubra.nl\)](http://cubra.nl)

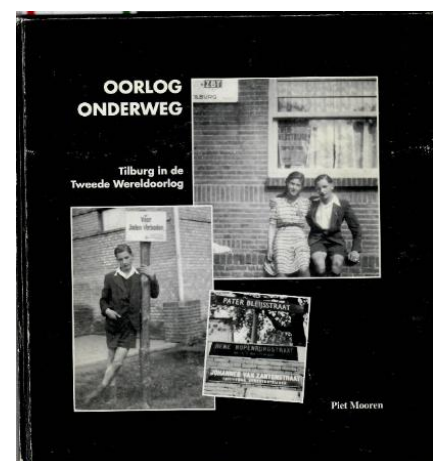
[Sobibórtransporten - Wikipedia](http://nl.wikipedia.org)

[De schalmey; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 6, 1932-1933, no. 1, 1932 » 1932-02 - Pag. 2 | Delpher](http://delpher.nl)

[Deportatie en vernietiging Joodse volksdeel Tilburg - Wiki Midden-Brabant](http://wiki.midden-brabant.nl)

Foto padvindsters uit Tilburg circa 1935: van links naar rechts Joan Meijer Udewald (1925-1945), Renate Pels, Helga Deen (1925-1943) en Anita Roos (1925-2003). Regionaal Archief Tilburg.

Boekje Oorlog Onderweg, Tilburg in de Tweede Wereldoorlog, Piet Mooren, 1994, Schoolbegeliedingsdienst Tilburg

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.